

KABUK ADAM

Aslı Erdoğan

Öykü Türk kadını için girmesi hayli zor olan Avrupa'nın en büyük nükleer fizik laboratuvarında (CERN) çalışma imkânı bulan anlatıcının yaşama bakışı ve umutsuzluğu anlatılan roman tamamlanmayan bir aşkı dile getirir. Var ile yok arası bir deniz adamının yazarın hayatında oluşturduğu güçlü hisler, onun karanlık, mutsuz ve stabil hayatını değiştirmeyi başarır. Ailesinin yoksulluğuna rağmen üstün başarısı sayesinde aldığı burslarla Karayip'te bir projeye katılma fırsatı yakalayan anlatıcı, St. Croix adasında dalgıçlık yapan Tony ile karşılaşır. Kabuk Adam Tony'i tanımanın verdiği güç, yaşama sevinci aşılarken diğer yandan da yazara kadın olduğunu ve bir kadın olarak cinsel dürtülere sahip olduğunu hatırlatır. Delfi kâhini olarak tanımladığı Tony sayesinde düşünceleri değişip hayatına radikal kararları uygulamaya karar verirken bilim işçisi olmak yerine kendine verilen hayatı yaşamak istediğinin bilincine ulaşır. Sürekli bir adım ötesini düşünerek yaşama kuralı yerine Tony'nin günü birlik hayatına girmeye karar verir. Adanın yerlisi olan Tony ile birlikte yürüyüşler yapar, uyuşturucu dener ve statüsünü kaybetme pahasına aşka odaklanır. Lakin Tony'in gizemli yaşamından duyduğu korku ve tedirginlik anlatıcıyı aşktan uzaklaştırır. Durumu hissetmiş olan Kabuk Adam'ı bir süre sonra aradığı halde tekrar bulamaz ve içinde beslediği aşk yarım kalır. Kafa dağıtmak için gittiği bir gece kulübü olan Kalabaş'ta dans, içki ve tek gecelik birliktelikler yaşamasına rağmen Tony'i unutamaz. Kendini âşık olduğu adamı hatırlamaya ve unutmuyarak acı çekmeye odaklayan anlatıcı, Kabuk Adam'ın hediye ettiği kabuktan kolye ile gizemli aşkının öyküsünü yaşatmaya karar verir ve roman yazar.

Tema

Depresyon Hayatta intiharı düşünecek kadar çaresiz kalarak kimseye ve hiçbir yere ait olamama duygusuyla yaşanan tecrübelerden biri olan yalnızlığın aşkla sınındığı romanın teması "depresyon" üzerinedir. Söylenmeyen sözlerin ve yanlış tercihlerin yarattığı pişmanlık nedeniyle hayatını anlamlandırmakta güçlük çeken bir kadının hem hayatı hem de cinselliği bir kitabın konusu olmakla ölümsüzleştirilirken bir türlü mutlu olamayan, umutsuz bir kadının depresif ve aykırı ruh durumu dile getirilir.

Kişiler

Anlatıcı Henüz 25 yaşında olan anlatıcının duygusal yapısı, hayatı ile ilgili konularda kararsız kalmasına ve çoğu kez geçmişte yaşamasına neden olur. Yaşadığı tüm acıların birleştiği noktada insanlara güvenini yitiren anlatıcı kendi kabuğuna çekilerek depresyon içerisinde kalmayı yeğler. Ailesinden beklediği ilginin sadece başarılarına odaklanmasını bir türlü kabul edemeyen anlatıcı yazar, kendisini yaşama heyecanı yokmuş gibi hissederek çoğu kez intiharı dahi düşünecek umutsuzluğun eşiğine gelir. Hayatı ile alakasız bir yaşam gayesine sahip olan Tony'e âşık olup bağlanması, özgür ruhu, inatçılığı ve hırçınlığından kaynaklanır. Kendini koruma güdüsü ile yaşayan anlatıcının zekâsı ve başarıları ile geldiği statüyü kaybetme pahasına gönlünü suça ve uyuşturucuya bulaşmış birine kaptırması takıntılı yanını belirginleştirirken Kabuk Adam'ı kendisinden uzaklaştırması soğuk ve geçimsiz yanını ortaya koyar.

Tony Karayipler'de adeta bir deniz adamı olarak yaşayan Tony, cüzdanında taşıdığı Raymond A. Clarke isimli 37 yaşında bir Amerikalı kimliği ile yaşar. Her ne kadar inandırıcı olmakta zorlansa da anlatıcıya açılmaktan çekinmez ve hayatını anlatmaya koyulur. Okuma yazmayı dahi kendi kendine öğrenen Tony, ailesini özellikle de annesini hiç görmeden büyümek zorunda kalır. Anlatıcı ile paylaştığı yılların öyküsünü en basit en yalın hali ile dile getirmekten kaçınmaz. Pek çok acıyla yetiştiği için soğukkanlı ve cesurdur. Sevgisini gerçekten hisseden Tony için düşünceli ve zarif davranışlarda bulunmak sıradandır. Thomas'ın sevdiği kadına duyduğu ilgiden hoşlanmayan Tony, dolaysız bir biçimde düşüncesini dile getirerek kıskançlığını belli eder. Hem yaşı hem işi hem de hayatının anlatıcının hayatına uymadığını düşündüğü için gözlerden kaybolmayı tercih eder.

Prof. Karbel Anlatıcı ve seksen kişilik ekipten sorumlu olan Karbel, sert ve disiplinli bir eğitimcidir. Her ne kadar ilgisiz görünse de çoğu zaman anlatıcı ile arasında yaşadığı sessiz bir savaş hâkimdir.

Maya Fizikçi arkadaşları arasında en iyi tek anlaşabildiği kız olan Maya, rahat ve uyumlu bir kızdır. Eğlenceli olması anlatıcı açısından çekici bir özelliktir. Arkadaşının kaprislerini çekme konusunda usta olan Maya, grupta hocasının gözüne girmek ve kariyer yapmak için canla başla çalışan azimli bir kızdır.

ANA KARAKTERLER

Anlatıcı (Duygusal)

Karakter Henüz 25 yaşında olan anlatıcının duygusal yapısı, hayatı ile ilgili konularda kararsız kalmasına ve çoğu kez geçmişte yaşamasına neden olur. Yaşadığı tüm acıların birleştiği noktada insanlara güvenini yitiren anlatıcı kendi kabuğuna çekilerek depresyon içerisinde kalmayı yeğler. Ailesinden beklediği ilginin sadece başarılarına odaklanmasını bir türlü kabul edemeyen anlatıcı yazar, kendisini yaşama heyecanı yokmuş gibi hissederek çoğu kez intiharı dahi düşünecek umutsuzluğun eşliğine gelir. Hayatı ile alakasız bir yaşam gayesine sahip olan Tony'e âşık olup bağlanması, özgür ruhu, inatçılığı ve hırçınlığından kaynaklanır. Kendini koruma güdüsü ile yaşayan anlatıcının zekâsı ve başarıları ile geldiği statüyü kaybetme pahasına gönlünü suça ve uyuşturucuya bulaşmış birine kaptırması takıntılı yanını belirginleştirirken Kabuk Adam'ı kendisinden uzaklaştırması soğuk ve geçimsiz yanını ortaya koyar.

Aktiviteler Maya dışında arkadaşı olmayan fizik dehası anlatıcının yaşama bakış açısının değişmesi ile birlikte sürekli çalışma saatleri de sona erer. İyi bir konumda olmasına rağmen hayatından memnun olmak yerine acı çekmek için sebep üretir. Kalabaş'a sarhoş olmaya gider, Tony ile dolaşır, limbo oynar, Nabakov okur, seminerlere katılır ve sigara içer. Kafasına göre olmaktan hoşlanır.

ÖRNEK ANILAR

Duygusal Tony ile yaşadığı aşkın yarım kalmışlığına duyduğu acıdan ara sıra kendini kaybederek ağlasa da genel olarak duygusal bir karakter olması onu farklı biri yapar. Hem manevi dünyasının ağırlığı hem de unutmaya yetisinin azlığı kendisini geçmişi korumaya odaklı biri haline getirir: "Yaşadığımız anları dondurup cümlelere dökme çabası, çiçekleri kurutup kitap yaprakları arasında, ölümsüzleştirmeye benzer. Hepimizin çoktan öğrendiği gibi, bir öykü, gerçekten yaşanmış da olsa, gerçekliği yansıtmaktan çok uzaktır, onun birkaç resminden, simgesinden oluşmuştur. Az sonra başlayacağım, Karayipler'de geçen o korkunç öyküyü yaşamış kişi benim. Oysa biliyorum ki, son noktayı koyduğumda, elimde bulacağım, gerçeğin tortusundan ibaret olacak."

Umutsuz Çocukluğunda sevgi göremeyen ve aile baskısına maruz kalan yazar insanlara ve hayata karşı daima karamsar olmuş ve yaşama hevesini yitirmiştir: "Oysa gerçekte ben, bunalımdan bir türlü kurtulamayan, hiçbir düşünceye, inanca ya da insana bağlanamayan, sürekli huzursuz, karamsar ve yapayalnız biriydim. Yaşama coşkumu çoktan kaybetmiş, belki de hiç kazanamamıştım. Bana kalırsa, kişisel tarihimin tek bir teması vardı; hayal kırıklığı."

Zeki Avrupa'nın en büyük fizik laboratuvarında çalışma hakkı elde edebilecek kadar zeki bir kızdır, yaşamını dahi ailesinden değil bursları ile sürdürür. Üstelik zekâsı sadece fizik üzerine değil aynı zamanda edebiyata karşı da güçlüdür: "En iyi okulların diplomalarını kâğıt peçeteler gibi üst üste yığılmış, böylesine genç bir yaşta, yirmi beş yaşındaydım, bu dev laboratuvarı tez olanağı elde etmek için ilk Türk öğrencilerden biri olmayı başarmıştım. Üstelik de bu alandaki kadın fizikçilerin oranı yüzde beşi bile zar zor buluyordu. Uzun yıllar baleyle uğraştığım, kısa ömürlü edebiyat dergilerinde öyküler yayımlatıp ödüller kazandığım için "çok yönlü" diye tanımlanırdım."

Asi/ Özgür Aldığı kararların hayatını ne duruma getireceğini düşünmeden hareket eden yazar anlatıcı içinden geldiği gibi davranır, tehlikeleri önemsemez, isteklerinin farkına vardığı için de kuralları çiğnemekten korkmaz, zaman zaman anarşist olarak da anılır: "Ne kadar istesem de –istemiyorum da- o Çin'den, Japonya'dan, Hindistan'dan gelmiş, sürekli, hiç yorulmadan çalışan, bilgisayar ekranından sadece üç-beş saatlik bir uyku için ayrılan, hırslı, "süper-zekâ" doktora öğrencileri gibi olamazdım. Çünkü yaşama katlanabilmenin bazı koşulları vardı: Okumak, öykü yazmak, arada bir dans etmek, sokaklarda başıboş dolaşmak gibi. Bunların bedeli de çok pahalıydı, maaşım kesilmiş, kariyerim bitme noktasına yaklaşmıştı."

Korkusuz Hayata karşı bir amaç taşımadığı için bundan sonrasında korkması gerektiğini düşünmez, aksine aklına eseni söyleme cesaretini yaşamaya başlar: "Kumsal birkaç gürültücü İtalyan dışında, Maya ve bana kalırdı. (Prof. Karbel bunu hemen gözlemlemiş, Akdenizlilerin deniz tutkusunu anlayamadığını belirtmişti. Ben de kulağına gideceğini bildiğim halde, "O hangi tutkudan anlar ki?" demiştim.)

Hırçın Sürekli kendini koruma ve savunma ihtiyacı hisseden anlatıcı yazarın yaşadığı hırçın tavır geçmişinden kaynaklanır. Hayatını gerçekten dinleyen ve önemseyen insanlara ihtiyaç duyar: "Yıllar önce, bana hakaret eden birine –eski sevgilimdi- bıçak çekmiştim ve eğer birileri bana tam zamanında engel olmasaydı, sanırım onu gerçekten de öldürecektim. Çocukluğum şiddet içinde geçmişti ve şiddet

midemi bulandırır da, kişiliğimin ana motiflerinden biriydi. Genellikle sessiz ve soğukkanlı olmama karşın, bazen, özellikle tehdit edildiğim, aşağılandığım zamanlarda, yırtıcı bir hayvana dönüşüyordum.”

Soğuk/Geçimsiz Ailesi, çevresi, arkadaşları ile menfi konular nedeni ile anlaşmak istemeyen anlatıcı Tony ile de anlaşacak gücü gösteremez. Soğuk bir kadın olarak çok az arkadaşına sahip olan anlatıcı için Tony’i kendinden uzaklaştırması, sevildiği halde kaçması hayli pişmanlık verici olur: “Tony o gece bir daha dönmedi ve ben buna hiç şaşırmadım. Bugün artık biliyorum: Hayatın bizlere verip verebileceği tek ödül, tek armağan, sevgi dolu bir insandır ve biz böyle bir insanı ilk fırsatta katlederiz. Sonra da ömür boyu, bu asla bağışlanmayan günahın lanetini sırtımızda taşıyoruz.”

Depresif/Narsist Oldukça başarılı olmasına rağmen kendini akademik kimliğe ait hissetmeyen anlatıcı sevilmesine rağmen de uzaklaşmayı ve mesafe koymayı tercih eder. Kendi tercihlerinden pişman olan kadının geçmişinde yaşadığı tecavüz aklında yer ettiği için erkeklerden genel bir kaçış ve korku halindedir. Kendini dışladığı pek çok ortamda uyum sağlamak için de bir çaba sarfetmez. Mutsuz ve yalnız olmaktan zevk alır gibidir: “ Sonuçta alışmıştım, yalnızlığa, sevgisizliğe, yalnızca kendim için var olmaya, en insani tepkilerimin anarşistlikle suçlanmasına alışmıştım.”

Özgür/Aykırı İçindeki serseri ruhu gittiği adada serbest bırakan anlatıcı, hayatın klasik sistemine karşı çıkarak yaşamını sorgulamaya başlar. Hem birlikte olduğu 80 kişilik ekip içerisinde hem de adada kurduğu sosyal yaşantı içerisinde aşırı yalnız hissetmesi nedeniyle gerçek sevgiyi, şefkati duyumsamakta zorluk yaşar. Aykırı olmak için belli bir çabası olmasa da hem düşünceleri hem de ırkçılığa karşı verdiği tepki ile diğerlerinden ayrılan farklı bir yapıya sahiptir: “Hepimiz okyanusun sonsuzluğunda kaybolmuş yapayalnız adacıklardık; sınırlarımızı aşır bir başkasına dokunabilmemiz, bir yanılısamaydı yalnızca.”

Kabuk Adam Tony (Uyumlu)

Karakter Karayipler’de adeta bir deniz adamı olarak yaşayan Tony, cüzdanında taşıdığı Raymond A. Clarke isimli 37 yaşında bir Amerikalı kimliği ile yaşar. Her ne kadar inandırıcı olmakta zorlansa da anlatıcıya açılmaktan çekinmez ve hayatını anlatmaya koyulur. Okuma yazmayı dahi kendi kendine öğrenen Tony, ailesini özellikle de annesini hiç görmeden büyümek zorunda kalır. Anlatıcı ile paylaştığı yılların öyküsünü en basit en yalın hali ile dile getirmekten kaçınmaz. Pek çok acıyla yetiştiği için soğukkanlı ve cesurdur. Sevgisini gerçekten hisseden Tony için düşünceli ve zarif davranışlarda bulunmak sıradandır. Thomas’ın sevdiği kadına duyduğu ilgiden hoşlanmayan Tony, dolaysız bir biçimde düşüncesini dile getirerek kıskançlığını belli eder. Hem yaşı hem işi hem de hayatının anlatıcının hayatına uymadığını düşündüğü için gözlerden kaybolmayı tercih eder.

Aktiviteler Deniz kabukları satarak geçinen Tony, deniz tutkunu bir adamdır. Denizden topladığı nesnelere değer yükleyerek onları satar veya hediye eder. Özellikle dalgıçlık yapar ve yengeç toplar. Bazen de silah aracı olarak kendine yöneltilen bıçak olaylarında kullanır. Aynı zamanda bir katil olan Tony, sıkı bir uyuşturucu ve sigara kullanıcısıdır. Geceleri dolaşmayı, sohbet etmeyi ve özgür yaşamayı sever.

ÖRNEK ANILAR

Soğukkanlı Çevresindeki olaylara telaşsız ve temkinli yaklaşan Tony, korkmanın yersiz olduğunu göstermek için köpeklerin kadının bacağını ısırmasına sakince verdiği tepki ile yaklaşır: ““Tony, bir şeyler yapsana!” Arkamdan hiç cevap gelmedi. Doberman bana doğru sıçradı, dizimin tam yanında birleşen dişleri duyumsadım. Çığlık attım. “Tony yardım et.” “Korkmana gerek yok, “ dedi Tony, kılı bile kıpırdamadan. “Tek yapacağın bu!” yanıma geldi, sağ eliyle baldırlarına sertçe vurmaya başladı. Köpekler gerilediler.”

Dikkatli İnsanları konuşmasından, nefesinden ve hareketlerinden anlayabilecek kadar dikkatli olan Tony, anlatıcının uyuşturucuyu ilk kez aldığını hemen fark eder: “Beceriksizce bir-iki nefes çektim. Pazar günkü konserde olduğu gibi, etkisini hiç hissetmemiştim. Tony’nin hiçbir şeyi kaçırmayan keskin bakışları, yalan söylediğimi, bu otun tamamıyla acemisi olduğumu yakalamıştı.”

Şefkatli/Duyarlı Kendisini siyah olduğu için küçümsemeyen bir kadının hayatına gönülden dokunmak isterken onun intihara teşebbüs etmesine gerçekten üzülür ve tüm içtenliği ile hüznünü paylaşır. Kendisi dışında pek kimsenin de anlamayacağını düşünerek her yerde paylaşmamasını tavsiye eder: “Şimdiye dek, şu ya da bu şekilde, intihar denememi öğrenmiş herkesten çok farklı bir tepki gösterdi Tony, üzüldü, gerçekten üzüldü. İçten, derin bir acıyla, gözleri hafifçe yaşararak, “Bunu nasıl yapabildin?” diye mırıldandı.”

Cesur Eskiden gettoda şimdi ise adada sürekli suçlarla ve katillerle iç içe yaşamaya alışık olan Tony, değil polisten karşısına kim gelirse gelsin kaçmamaya odaklıdır: “Gidiyor. Bak, böyle her şeyden korkup

durmasana. Bir erkek nasıl davranırsa sen de öyle davranabilirsin. Eğer kokain çekiyor olsaydık başka, ama buralarda ot içerken polis bile gelse, 'siktir git' dersin, olur biter. Kime ne hesap verecekmişim, kadınımla ot içiyorum."

Kıskanç Kendine değer veren bir kadına denk gelmenin mutluluğu ile onu kadını gibi gören bunu zaman zaman vurgulayan Tony, arada sarf ettiği ince özler ve tatlı kıskançlıkları ile sevdiğini belli etmeye çalışır. Özellikle Thomas'ın anlatıcıya yaklaşmasından rahatsız olan Tony, duruma hayli öfkelenir: "Masanın üzerine saçılmış kitaplara bakıp gülümsedi. Balkona çıktık. "Bu deniz kabuklarını kim verdi sana?" Sesindeki kızgınlık, saklamaya çalışmadığı kıskançlığını açığa vurmuştu; aynı, ilk gece Khrish hakkında beni sorguya çektiği zamanki gibi."

Dürüst Anlatıcıdan etkilendiğini belli etmek için türlü imalarda bulunan Tony, sonunda ona içinde yaşattığı aşkı düpedüz söyleme fırsatı bulur: "Haklıydı, bir satranç oyununda teslim oluyormuşçasına ellerimi iki yana açtım. O upuzun, yoğun bakışlarından biriyle yüzümü inceledi. "Sen," dedi birdenbire, "benim yıllarca birlikte yaşayabileceğim bir kadınsın."

Zarif Adeta kadının kendinden ürktüğünü ve kaçacağını anlamışçasına ona kendinden bir hediye vermek isteyen Tony, en kıymetli nesnelere biri olan deniz kabuğu kolyesini verir: "İki kolyesinden birini bana armağan ediyordu ve bunu belirtmeyecek denli yüce gönüllüydü. Beresi ve deniz kabuğu kolyeleri onun en çok değer verdiği, varoluşunun bir parçası olmuş nesnelere."